

Személyes előszó

Egy kutatóműhely vagy egyetemi tanszék, intézet létrejöttéhez mind az objektív külső körülmények, mind a szerencsés véletlenek, benne szubjektív tényezők fontosak lehetnek. Mindez megfigyelhető a két évtizedes szegedi regionális tudományi műhely esetében is. Objektív külső körülménynek tartom, hogy az 1990-es években megerősödött a hazai regionális tudomány, többek között az Európai Unió csatlakozás és támogatások reményében, több városban, egyetemen regionális tudományi műhelyek szerveződtek. Azt is külső körülménynek tartom, hogy szintén az 1990-es években a vidéki városok egyetemein sorra indultak közgazdasági, üzleti képzések és szerveződtek a háttérüket alkotó oktatási egységek, tanszékek és karok, élénk keresletet generálva a tudományos minősítéssel bíró oktatók iránt.

A szerencsés véletlenek, benne szubjektív tényezők közé sorolom, hogy a Szegeden 1994-ben elindult közgazdászképzés szervezése során képbe kerültem, mint tudományos fokozattal bíró, már néhány éves oktatási és vezetői tapasztalattal rendelkező oktató, akkor éppen a békéscsabai főiskolán, ahol 1994-től a Regionális és Település-gazdaságtani Tanszék vezetőjeként, illetve a gazdasági képzést elindító és megszervező főigazgató-helyettesként dolgoztam. Már besokalltam a néha kilátástalannak tűnő ottani problémákkal birkózva, amikor 1996 augusztusában felhívott Farkas Beáta, a szegedi közgazdasági képzésért felelős Közgazdaságtani Tanszék-csoport vezetője, hogy jönnék-e Szegedre az egyetemre és vállalnám-e egy új tanszék megalapítását? Meglepett az ajánlat, de egyúttal megörültem, habár már hívtak beosztott oktatónak más egyetemre is, de az én 'alma mater'-em a József Attila Tudományegyetem, ahol matematikusként végeztem és számítástudományból doktoráltam, Szeged pedig a 'szeretett városom', fiatalságunk, legszebb éveink helyszíne...

Felhívtam Enyedi György akadémikust, korábbi intézeti főnökömet és mentóromat, hogy tanácsot kérjek, amit tömören meg is tett: „Imre, ezen ne gondolkozz, 42 évesen egy nagyhírű egyetemen tanszéket kevesen alapíthatnak, ragadd meg a lehetőséget!” Családom is megörült, csupán a fiunk húzódozott eleinte, sajnálta elhagyni csabai barátait! Csak azt kértem Farkas Beátától, hogy a tervezett agrárgazdaságtani és közszolgálati profil bővüljön ki regionális ismeretanyaggal, mivel a főiskolán ilyen tárgyakat oktattam, továbbá 1986-1994 között az MTA Regionális Kutatások Központja kutatójaként dolgozva tudományos kapcsolataim elsősorban a regionális tudomány művelőivel épültek ki. Megegyeztünk, így jött létre a Regionális és Alkalmazott Gazdaságtani Tanszék, amelynek alapító tanszékvezetője lehettem a docensi pályázat lezárultát követően 1997. július 1-től. Több mint egy évig egyedül voltam a Tanszéken, régi szép idők... Azt is a szerencsés véletlenek közé sorolom, hogy tehetséges fiatalok sora kedvelte meg és választotta a regionális tudományt mind TDK-, mind PhD-témájaként, akik közül később többen intézeti kollégákká váltak.

Jelen kötettel az 1997-ben Szegeden elindult regionális tudományi műhely első két évtizedét mutatjuk be. A műhely szervezeti keretét jelenleg a Közgazdaságtani és Gazdaságfejlesztési Intézet alkotja, amelyen belül két Szakcsoport, az Elméleti Közgazdaságtani és a Regionális Gazdaságfejlesztési működik. Az évek során az elméleti közgazdászok is egyre több regionális tudományi kutatásban vettek részt, főleg a regionális gazdaságtan és területi elemzések egyes témaköreiben, a közös műhelyviták, társszerzős tanulmányok, regionális tudományi konferencia-részvételek stb. hatására már ők is egyre inkább regionalistának számítanak!

A kötet első részében az Intézet története, a jelenlegi munkatársak önéletrajza és a két évtized alatt született fontosabb publikációk listája található. Majd a kollégák hazai folyóiratokban már megjelent fontosabb tanulmányai következnek, igyekeztünk úgy válogatni őket, hogy a műhely kutatási profilját lehetőséghez mérten teljes körűen bemutassuk. Ezúton is köszönetet mondok a folyóiratok főszerkesztőinek, hogy hozzájárultak a tanulmányok újraközléséhez. Külön köszönöm Ambrus Bettinának a kötet összeállításakor és tördelésekor végzett lelkiismeretes munkáját

Eltelt két évtized a Szegeden létesült regionális tudományi műhely életében, ezzel a kötettel szeretnénk bemutatni a 'felnőtté válást' és egy bizonyos mérleget is megvonni. Voltak sikereink és kudarcaink, majd az idő és az utódok eldöntik, hogyan sáfárcodtunk lehetőségeinkkel. Sokan támogatták a műhelyt ebben az időszakban, lehetetlen mindenkit megemlíteni, csak három kiváló regionalista tudóst emelek ki, néhai Enyedi Györgyöt, Rechnitzer Jánost és Varga Attilát, akiknek megértő barátsága és segítőkész együttműködése nélkül a szegedi műhely nehezen boldogult volna. Végül köszönöm intézeti kollégáimnak, hogy csapatá kovácsolódtak, nemcsak az intézeti névnapokon, bowling és darts versenyeken, hanem a tudományos munkában és oktatásban is együttműködő partnerekké váltak, egymás elfogadásával és segítségével hozzájárultak a 'szegedi regionalista műhely' kialakulásához, ami reményt ad arra, hogy ez a műhely fennmaradjon és egyre elfogadottabbá váljon itthon és külföldön is.

Lengyel Imre

Szeged, 2017. november 21.